

Spirit of Bosnia / Duh Bosne

An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Međunarodni, interdisciplinarni, dvojezični, online časopis

PISMO DRŽAVNOM SEKRETARU BLINKENU

Working Group for Bosnia and Herzegovina

18. april 2022. godine

Uvaženi Antony J. Blinken
Državni sekretar
Ministarstvo vanjskih poslova SAD-a
2201 C Street NW
Washington, DC 20520

Poštovani državni sekretare Blinken,

Obraćamo Vam se kako bismo izrazili svoju zabrinutost zbog nedavnih izjava Gabriela Escobara, specijalnog izaslanika SAD-a za Zapadni Balkan, vezano za izbornu i ustavnu reformu u Bosni i Hercegovini. Svojim komentarima g. Escobar je u suštini osudio bosanskohercegovačke građane na budućnost etničkih podjela, diskriminacije, progona i nepoštivanja ljudskih prava.

G. Escobar je u svojim komentarima predložio da Bosna i Hercegovina odustane od bilo kakvih pokušaja značajnije ustavne reforme prije pridruživanja Evropskoj uniji. Međutim, time bi se očuvale etničke podjele jednog sistema koji daje prioritet "konstitutivnim narodima" koji su uvedeni Dejtonskim mirovnim sporazumom, modalitetom koji je u presudama Evropskog suda za ljudska prava (ECtHR) u predmetu *Sejdić-Finci* iz 2009. godine, te predmetu *Zornić* iz 2014. godine konzistentno osuđivan kao diskriminacioni. Ovim presudama se Bosni i Hercegovini nalaže da prestane s diskriminacijom građana koji ili nisu podobni da se kandidiraju na izborima za visoke političke funkcije zbog svog statusa izostavljenih manjina ili zato što ne žele iskazati pripadnost jednom od konstitutivnih naroda.

Staviše, komentari specijalnog izaslanika Escobara o pristupanju Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji bez temeljne izborne reforme su u suprotnosti s objavljenim očekivanjima koje Evropska unija ima od Bosne i Hercegovine. U svom "Mišljenju o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Evropskoj uniji" Komisija upravo navodi da etnički zasnovane izborne privilegije konstitutivnih naroda u njenom Ustavu "nisu u skladu sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima". U objavljenom mišljenju se ističe da su "stoga potrebne značajne dodatne reforme kako bi se osiguralo da svi građani mogu ostvariti svoja politička prava, u skladu sa presudom Evropskog suda za ljudska prava (ECtHR) u predmetu Sejdić-Finci."

Zaista je zabrinjavajuće što bi se sprečavanjem neophodnih demokratskih reformi samo umirili nacionalisti iz HDZ-a koji propagiraju ideju "legitimnog" bosanskog Hrvata, koncept kojim se

dalje utvr?uju etni?ke podjele, podupiru ciljevi me?unarodne agresije iz 90-ih kojima se teži ka uspostavljanju Velike Hrvatske te izop?avaju umjerjeniji bosanski Hrvati koji ne pripadaju HDZ-u. Našoj pažnji ne smije proma?i da je Ruska Federacija izrazila podršku prijedlogu HDZ-a u okviru vlastitih nastojanja na podrivanju stabilnosti države i podržavanju secessionisti?kih prijetnji iz Republike Srpske u isto vrijeme. Ruski ambasador u Bosni i Hercegovini je nedavno izjavio da se Bosna i Hercegovina sastoji od entiteta i da nije jedinstvena država.

Ovaj nacionalisti?ki cilj HDZ-a o utvr?ivanju etni?kih podjela je u potpunosti postao evidentan nedavnim prijedlogom Nikole Lovrinovi?a, šefa poslani?kog kluba HDZ-a u Predstavni?kom domu državnog parlamenta, da se ozvani?i unošenje *pripadnosti konstitutivnom narodu*, odnosno *etni?kog identiteta*, u sve li?ne karte i druge li?ne isprave. Insistiranjem na etni?koj identifikaciji se priziva ništa manje doli no?na mora li?nih karti u holokaustu ili genocidu nad Tutsijima u Ruandi gdje su li?ne karte osigurale progon i istrebljenje.

Isticanje korupcije u Bosni i Hercegovini u nedavnim komentarima specijalnog izaslanika Escobara je isuviše zgodan na?in da se izbjegne rješavanje struktturnih nejednakosti Dejtonskog mirovnog sporazuma lije?enjem simptoma, a ne uzroka. U presudi Karadž?u Pretresno vije?e je utvrdilo da je postao „zajedni?ki plan da se bosanski Muslimani [Bošnjaci] i bosanski Hrvati trajno uklone s podru?ja na koja su bosanski Srbi polagali pravo“. Nakon nasilnog uklanjanja stanovništva nesrpske nacionalnosti s podru?ja na koje su bosanski Srbi polagali pravo, ubistvima i prisilnim premještanjem, entitet Republika Srpska je priznat i postao legitiman u Dejtonu. Na to priznanje se može gledati kao na nagrada za uspješno proveden genocid, što je zasigurno predstavljalo fundamentalnu nepravdu, ali je ipak je postalo okosnica Dejtonskog mirovnog sporazuma. U presudi Krajišniku je Pretresno vije?e utvrdilo da su uslijed po?injenih zlodjela “izbrisani svi tragovi [bosansko] muslimanskog prisustva i kulture u Fo?i.” Od Daytona Republika Srpska ustrajava u nastojanjima na destabilizaciji Bosne i Hercegovine, uklju?uju?i prijetnje odcjepljenjem te nedavno izglasavanje odluke o formiranju vlastitog pravosu?a i vojske. Zašti?ena dejtonskom strukturom, diskriminacija je postala norma u Bosni i Hercegovini, zbog ?ega je i korupcija toliko rasprostranjena. Upravo bi ove prijetnje nacionalista iz reda bosanskih Srba i bosanskih Hrvata zasigurno trebale biti prioritet u vanjskoj politici SAD-a u Bosni i Hercegovini i one bi se trebale sprije?iti temeljnim izmjenama ustava – na na?in kako je naloženo u odlukama Evropskog suda za ljudska prava.

Nedavno usvojena Rezolucija Generalne skupštine Ujedinjenih nacija kojom se osu?uje negiranje holokausta je iskazala jasan stav pohvaljuju?i države ?lanice koje su se aktivno angažirale u o?uvanju onih mjesti koja su služila kao nacisti?ki logori smrti, koncentracioni logori i mesta ubijanja kako bi se educirale sadašnje i budu?e generacije. Me?utim, u Republici Srpskoj i na podru?jima na kojima su dominantni bosanski Hrvati se osu?eni ratni zlo?inci glorificiraju, dok se bošnja?kim žrtvama genocida i drugih ratnih zlo?ina zabranjuje postavljanje spomen obilježja ili edukacionih centara na mjestima bivših koncentracionih logora. Ovo je upravo vrsta nepoštivanja ljudskih prava koje je uzrokovano etni?kim podjelama koje proizilaze iz Dejtona na na?in kako je on danas strukturiran.

U odgovoru na ove podjele i nepoštivanje ljudskih prava, široke gra?anske koalicije su pozvale na izbornu reformu kako bi se podržala nastojanja Bosne i Hercegovine u prelasku sa sistema koji daje prioritet konstitutivnim narodima na državu gra?ana s jednakim pravima i dostojanstvom. Nedavno je, na primjer, koalicija gra?anskih organizacija i predstavnika akademске zajednice iz Bosne i Hercegovine te istaknutih udruženja iz dijaspore podržala detaljan prijedlog pod nazivom „Deklaracija o ustavnim i drugim reformama Bosne i Hercegovine...“. Oni zaslužuju podršku

Sjedinjenih Američkih Država. Stoga apelujemo na Vas kao državnog sekretara da ispravite kurs američke vanjske politike u Bosni i Hercegovini ka podršci demokratskim vrijednostima i ljudskim pravima.

Hvala Vam na razumijevanju.

S poštovanjem,

Radnu grupu za Bosnu i Hercegovinu

Prof. dr. David Pettigrew, profesor filozofije i studija holokausta i genocida, Državni univerzitet Southern Connecticut, New Haven, Connecticut,
 Kenan Arnautović, doktor medicine, Memphis, Tennessee,
 Dženita Pašić, advokatka, Louisville, Kentucky,
 Mead Mišić, advokat, Boston, Massachusetts,
 Vildana Bijedić, mr., Mandala Academy Foundation,
 Azem Dervišević, poslovni i društveni poduzetnik, Cambridge, Massachusetts,
 Dijana Mujkanović, doktorandica, Univerzitet u Pittsburghu,
 Patrick McCarthy, prodekan i profesor, Univerzitet u St. Louisu,
 A

kif Cogo, organizacija St. Louis Bosnians Inc.,

Nerma Bušan, šefica kabineta u Uredu prof. dr. C. Schwarza-Schillinga,
 Damir Husamović, mr. ekonomije, društveni aktivista,
 Prof. Emir Festić, dr. medicine, mr., Ponte Vedra Beach, Florida,
 Esad Boškailo, dr. medicine, vanredni profesor psihijatrije, Univerzitet u Arizoni, Medicinski fakultet u Phoenixu,
 Aida Ibričević, doktor nauka, međunarodna saradnica – Institut za mirovna istraživanja u Oslu (PRIO),
 Jordan Steven Sher, pisac, And Still We Rise: A Novel About the Genocide in Bosnia /A mi ipak ustajemo: roman o genocidu u Bosni i Hercegovini,
 Zana Bajric, advokatka, Iowa City, Iowa,
 Rupert Wolfe Murray, pisac,
 Peter Lippman, pisac, Surviving the Peace: The Struggle for Recovery in Postwar Bosnia-Herzegovina /Preživjeti mir: borba za oporavak u postratnoj Bosni i Hercegovini/
 Neira Davis, Boston, Massachusetts,
 Keith Doubt, profesor emeritus, Univerzitet Wittenberg,
 Mirza Bijedić, magistar poslovne administracije (MBA), Megan McCullough, Bosansko-američki institut za genocid,
 Bill Carter, pisac, Fools Rush In /Budale srljaju/, reditelj, Miss Sarajevo,
 Erol Avdović, diplomatski dopisnik iz UN-a,
 Mirsad Zukić

Na znanje:

Uvaženi Gabriel Escobar, zamjenik pomoćnika sekretara Ureda za evropske i euroazijske poslove državnog sekretara Sjedinjenih Američkih Država

Uvaženi Michael J. Murphy, ambasador SAD-a u Sarajevu

Prevod: Elharuna Rizvanbegović

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.